

پیامدهای مهاجرت

میرزاد

مقدمه: مهاجرت پدیده‌ای که همواره هم آغوش و همدم آدم‌ها بوده است و از سپیده‌دم تاریخ بشری تا به امروز به شیوه‌ها و چهره‌های گوناگون جریان و به تداوم خود ادامه داده است، نمی‌توان فصل و مقطعی از تاریخ و سرگذشت آدم را یافت که عاری و تهی از هجرت و نقل مکان افراد و گروه‌های بشری باشد، مهاجرت یکی از چهار عامل اصلی تغییر و تحول جمعیت بوده و به دلیل ماهیت خود می‌تواند علاوه بر تغییرات دراز مدت و طولانی، آثار سریع و کوتاه مدتی را نیز در تعداد و ساختار جمعیت ایجاد کند و تعادل یا عدم تعادل‌هایی را در جمعیت‌های تحت تأثیر خود به وجود بیاورد. با تحقق یافتن مهاجرت به برهان‌های مختلف و ورود خانواد‌های مهاجر به شهرها و کشورهای مهاجرپذیر، مهاجرین، اولین تجربه‌های حضور خود را با تفاوت‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی جستجو خواهند کرد. با مهاجرت نه تنها محل زندگی افراد تغییر می‌یابد، بلکه وضعیت اجتماعی آن‌ها هم دچار دگرگونی می‌شود.

علت مهاجرت برای افراد با ویژگی‌های مختلف شخصیتی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی می‌تواند متفاوت باشد و مشخص است که نتایج و پیامدهای متفاوتی با خود به همراه خواهند داشت. این نوشتار سعی بر آن دارد نگاهی کوتاه به چرایی مهاجرت‌ها، انواع مهاجرت‌ها و پیامدهای آن داشته باشد. کلید واژه‌ها: مهاجر، انگیزه‌ها، انواع، پیامدها.

پیامدهای اجتماعی - فرهنگی:

مهاجرت به عنوان یک پدیده اجتماعی دارای تأثیر و نفوذ قابل ملاحظه‌ای در ابعاد فرهنگی و زوایای اجتماعی است. افراد مهاجر با شناختی که از محیط پیدا می‌کنند، عکس‌العمل‌های متفاوتی از خود بروز می‌دهند، تغییراتی که در راستای انطباق و سازگاری با شرایط موجود می‌تواند زمینه‌های رفتن یا ماندن مهاجران را تحت تأثیر قرار دهد. بنابراین پرداختن به پیامدهای این جابه‌جایی‌های بزرگ بر روی مهاجران می‌تواند زوایای اصلی این واقعیت را مشخص سازد.

در بعد فرهنگی مهاجران دچار تغییراتی در وضعیت اخلاقی و بینشی خود می‌شوند. علاوه بر این، مهاجرت با تأثیرپذیری مهاجران از جنبه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی از محیط جدید، آثار مهمی بر سیمای ظاهری و همچنین زندگی روزمره افراد دارد که در قالب تغییرات و دگرگونی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی نمود می‌یابد. مهاجرت تصمیمی ساده و روشن، که آینده‌ای مشخص پیش روی مهاجر قرار دهد، نیست. شناخت بیشتر افراد مهاجر، اثرات محیط بر مهاجران و همچنین اثرات مهاجران بر محیط جدید در قالب آثار و پیامدهای مهاجرت، به درک بیشتر ما از پدیده مهاجرت خواهد انجامید.

به بیان دیگر، اثرات مهاجرت بر مهاجران یکسان نبوده و ممکن است متغیرهای گوناگون همچون تحصیلات، شغل، میزان درآمد، سن، مدت اقامت، فاصله محل سکونت نسبت به مقصد و... به میزان‌های متفاوت بر آن‌ها تأثیر بگذارند.

افرادی که مهاجرت می‌کنند از یک سو سعی دارند فرهنگ پیشین خود را فراموش کنند و از آن جدا شوند و از سوی دیگر در همنوایی یا تطبیق خویش با هنجارها و موازین فرهنگی جدید کوشش می‌کنند. به همین علت و با توجه به این که فرهنگ پیشین در مقابل فرهنگ جدید مقاومت دارد به سادگی تسلیم نمی‌شود، جریان پیچیده و کندی به وجود می‌آید که ممکن است تا آخر دم حیات، فرد مهاجر را تحت تأثیر خود قرار دهد.

مهاجرت نقش اساسی در فعل و انفعالات مختلف اجتماعی و جمعیتی دارد، در بسیاری از جوامع شهری کشورهای توسعه یافته، یکی از چالش‌های مهم و جدید افزایش تعداد مهاجران بین‌المللی در آن‌ها می‌باشد. این فرایند مهاجرتی علاوه بر افزودن تعداد جمعیت کم درآمد، باعث تنوع فرهنگی شهری می‌گردد که در بسیاری از موارد شکل محرومیت شهری را به طور قابل مشاهده‌ای بالا می‌برد و نیاز به یک سند راهبردی تنوع فرهنگی را با اهمیت‌تر می‌کند.

بی‌گمان هر مقوله اجتماعی و یا حرکت فرارونده‌ای که در یک جامعه رخ می‌دهد به دنبال خود دارای پیامدهای مثبت و احیاناً معایبی منفی است و مهاجرت نیز نمی‌تواند از این قاعده مستثنی باشد.

از دیدگاه فرهنگی، نکته مورد اهمیت در تمام مهاجرت‌ها، یکسان نبودن فرهنگ مبدأ و مقصد است. تفاوت‌های فرهنگی میان مبدأ و مقصد مهاجرت می‌تواند منشأ مسائل و مشکلاتی برای مهاجران باشد. فراوانی میزان ناهنجاری‌های اجتماعی و افت تحصیلی، از نمونه‌های بارز اینگونه مشکلات است. همچنین پدیده حاشیه نشینی و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی آن از عوارض این گونه مهاجرت‌ها است.

کلیه مهاجران از هر گروه سنی و جنسی با هر طبقه اجتماعی، به نحوی مشمول تبعیض‌های مناطق پذیرنده می‌باشند. مهاجران به مجرد ورود به مقصد، با انواع واکنش‌ها و برخوردهای اجتماعی از طرف ساکنان بومی مواجه می‌شوند و اغلب در معرض خشم و بی‌اعتباری مردمی و در برخی موارد تحت تحریم قانونی و آماج خشونت شخصی یا کفیر دولتی از سوی حاکمان و بومیان کشور میزبان قرار می‌گیرند، البته چنانچه آن‌ها ضررهای اقتصادی یا آموزشی را پر کنند و بتوانند به طور مؤثر در توسعه کشورها دخیل گردند، مورد استقبال مراجع ایالتی قرار خواهند گرفت.

اگر چه عکس‌العمل مهاجران ممکن است در برابر تبعیض‌های موجود در جامعه مهاجرپذیر متفاوت باشد و اما نمی‌توان انکار کرد که، تبعیض به هر صورت که باشد، آثار منفی و دیرپایی بر روی رفتارهای مهاجران به جای می‌گذارد. این مسأله برای اداره کنندگان جوامع مهاجرپذیر پوشیده نیست؛ با وجود این، تبعیض رسمی و تعصب نژادی و قومی از جمله مشخصات رایج جوامعی بوده است که مهاجران به آن‌ها می‌پیوندند.

افراد و گروه‌های مهاجر احساس می‌کنند به نحوه مؤثری در جامعه ادغام شده‌ای قرار ندارند، آن‌ها که احساس می‌کنند کنترل اجتماعی غیر رسمی بر رفتار آن‌ها برداشته شده کمتر خود را در برابر ارزش‌ها مسؤول می‌دانند. فرد مهاجر چون فردی که از نقطه‌ای دور دست با فرهنگ مغایر به محیط جدیدی وارد می‌شود، دچار تعارض فرهنگی شده و احتمال انحراف از ارزش‌های اجتماعی و عقیدتی نزد وی افزایش می‌یابد.

از بین رفتن هویت فرهنگی و بومی از دیگر پیامدهای مهاجرت به شمار می‌رود. مهاجرین با کوله باری از هنجارها و رفتارهای قومی و ملی خویش بار سفر را بسته و ترک دیار می‌کنند و به جامعه‌هایی وارد می‌شوند که برای خود، هنجارها و آداب و رسوم ویژه‌ای دارد و از تازه‌وارد آن نیز انتظار دارد که خود را با آن‌ها همراه و سازگار کنند. ارتباط آزاد و طبیعی دو قوم با یکدیگر، که در آن عناصری از فرهنگ یک قوم _ بدون هیچ الزامی و اجباری به قوم دیگر منتقل گردد، برخورد فرهنگی نام دارد و موجب دگرگونی‌های ژرف فرهنگی و اجتماعی می‌شود.

مهاجرت بر دینداری نیز تأثیر دارد. مهاجرت‌ها زمینه لازم را برای تغییرات فرهنگی-اجتماعی و حتی سلسله مراتب ارزش‌ها پدید می‌آورند و در نتیجه تغییرات در مناسبات و آداب و رسوم فرهنگی، اجتماعی و ناهمگونی در هنجارهای فرهنگی، اجتماعی و دینی مهاجران را در پی دارد. بنابراین، مهاجرت در باورهای فرد مهاجر تأثیرگذار است و یکی از این باورها نیز عقاید دینی است. البته، سلسله مراتب ارزشی افراد می‌تواند در اولویت دادن به مسائل دینی یا کم‌اهمیت شمردن آن مؤثر باشد. نگرانی‌ها و ترس‌های زیاد مهاجران آنها را مجبور کرده با مشکلات فراوانی کنار بیایند. اکثر پناهندگان در اندیشه از دست داده‌های خود هستند، اهم نگرانی آنها آینده فرزندان است احساس تنهایی، افسردگی، کسالت‌های روحی و افت شدید انگیزه‌ها و آرمانها برای ادامه حیات و در نتیجه گوشه‌گزینی از نخستین پیامدهای آن است گوشه‌گیری و انزوا، عصبانیت و پرخاشگری، افسردگی، ناامیدی و یأس، مشکل کم‌خوابی، بی‌اعتمادی، ترس درونی از اجتماع بی‌هویتی و مشکلات روانی برای مهاجران به وجود می‌آید.

پیامدهای سیاسی: ترس و عدم اعتماد به مهاجران منجر به ایجاد و قدرت‌گیری احزاب مخالف مهاجرت در چندین کشور اروپایی شده است. بسیاری از این احزاب مشکلات اجتماعی مانند بیکاری، فقر و جنایت را با پدیده مهاجرت مرتبط می‌دانند

به گزارش گروه وبگردی باشگاه خبرنگاران به نقل از مجله تجارت فردا، کشورهای همانند ایالات متحده آمریکا، کانادا و برخی از کشورهای آمریکای جنوبی همواره پذیرای جمعیت زیادی از مهاجران بوده‌اند. شهروندی در این کشورها بر اساس زمینه‌های قومی و تباری نبوده است اما در برخی دیگر از کشورها توجه به زمینه‌های قومی و ملیتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است در این میان در بسیاری از کشورهای اروپایی تعریف جامعه بر اساس ایده‌های فرهنگی مانند زبان مشترک، میراث فرهنگی و قومیت صورت می‌گیرد. این تعریف منجر به ایجاد سوالات مهمی در کشورهایی که سابقه طولانی در پذیرش مهاجران ندارند می‌شود؛ سوالاتی همچون چه میزان طول می‌کشد تا یک مهاجر در آلمان به یک آلمانی تبدیل شود؟ آیا امکان دارد یک فرد بدون آنکه بتواند به زبان فرانسه حرف بزند یک شهروند فرانسه باشد؟ آیا می‌توان مهاجران را مجبور به شرکت در کلاس‌های شهروندی کرد تا به عنوان مثال بیاموزند چگونه یک هالندی باشند؟

اروپاییان و پدیده مهاجرت: مسائل و دغدغه‌های فرهنگی از مهمترین مواردی است که جامعه اروپایی در مواجهه با پدیده مهاجرت جهانی مطرح کرده است. طی سالیان اخیر در جوامع اروپایی سوالاتی مبنی بر تأثیر مهاجران بر فرهنگ و شخصیت جوامع اروپایی مطرح شده است. ترس و عدم اعتماد به مهاجران منجر به ایجاد و قدرت‌گیری احزاب مخالف مهاجرت در چندین کشور اروپایی شده است. بسیاری از این احزاب مشکلات اجتماعی مانند بیکاری، فقر و جنایت را با پدیده مهاجرت مرتبط می‌دانند. در ادامه به بررسی رویکرد و نحوه مواجهه برخی از کشورهای اروپایی با پدیده مهاجرت می‌پردازیم.

فرانسه؛ متغیرهای ناتمام: در انتخابات بسیاری از کشورهای اروپایی مانند بریتانیا، سوئیس، دانمارک، ایتالیا و سوئد موضع گیری احزاب نسبت به پدیده مهاجرت از مسائل مهم انتخاباتی است. در فرانسه نیز این مسئله بسیار مهم است. در سال ۲۰۰۷ نیکلاس سارکوزی که فرزند یک مهاجر مجارستانی بود با رأی فرانسوی ها پیروز انتخابات ریاست جمهوری شد. سارکوزی (در جریان رقابت های انتخاباتی) می گفت، مسئله مهاجرت از اولویت های ماست. او می گفت در سراسر دنیای دموکراتیک، مهاجرت امکان فراهم آوردن مهارت ها، استعدادها و توان و انرژی جدید را میسر می سازد.

به رغم این شعارها، طی سال های اخیر سارکوزی و تلاش های او از عوامل مهم تاثیرگذار در اعمال محدودیت های بیشتر در اتحادیه اروپا بر مهاجران بوده است. در اکتبر سال ۲۰۰۸ پیشنهاد سارکوزی در مورد قوانین مهاجرت و پناهندگی توسط اتحادیه اروپا تصویب شد که براساس آن نه تنها ورود مهاجران به اروپا محدودتر شده است بلکه تاکید این پیمان بر پذیرش نیروی کار ماهر و لغو حمایت های مربوط به پناهندگی مهاجران غیرقانونی بوده است در این قانون سعی شده است با اتکا به مکانیسم هایی، انگیزه مهاجرت غیرقانونی کاهش یابد. در ماه می ۲۰۱۲، سارکوزی در انتخابات ریاست جمهوری مغلوب فرانسوا اولاند شد. وزیر کابینه رییس جمهور اولاند، آقای مانول والس در نظر داشت از شر بسیاری از قوانین محدود کننده مهاجرت خلاص شود. والس می خواست پروسه تصمیم گیری در مورد اعطای تابعیت، با برگشتن به شرایط سال ۲۰۱۰ به صورت متمرکز انجام شود تا نحوه برخورد در مورد پرونده های مهاجرت یکسان سازی شود. همچنین با تغییر قوانین مهاجرت، آموختن تاریخ و فرهنگ فرانسه در پروسه تابعیت دیگر لازم نبود. با این حال در اواخر ژوئن سال ۲۰۱۲ بود که نخست وزیر سابق (در دولت سارکوزی) فرانسوا فیون به انتقاد از آنچه او سرازیر شدن مهاجران به فرانسه نامید پرداخت و بسیاری از مشکلات اقتصادی و مواردی همچون عدم انسجام ملی را با آن مرتبط دانست اینگونه موضع گیری ها و سخنرانی ها نشان می دهد در میان بسیاری از مردم فرانسه احساسات ضد مهاجران وجود دارد و برای تبدیل شدن فرانسه به عنوان کشوری که پذیرنده مهاجران باشد، محدودیت های بیشتری وجود دارد..

ایتالیا؛ سختگیری های غیر سودمند: ایتالیا نیز در جریان انتخابات سال ۲۰۰۱ با پیروزی سیلیویو برلوسکونی به ائتلاف نامرئی مبارزه با مهاجرت پیوست. برلوسکونی با دادن ماموریت به ارتش برای مقابله با مهاجران، همچنین حمایت و ائتلاف با یکی از سرسخت ترین احزاب ضد مهاجرت به طور جدی به مقابله با پدیده مهاجرت پرداخت، برخلاف اجرای این سیاست های سختگیرانه، جمعیت مهاجران ورودی به ایتالیا طی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ رقمی بین ۲۰۰ تا ۲۰۱۲ چهار درصد افزایش داشت. به لحاظ خاص جمعیت مهاجران در رتبه ۲۵ در میان کشورهای جهان قرار دارد

یونان؛ تندروها علیه مهاجران: در سال ۲۰۰۹ پلیس یونان در جریان یک درگیری اجازه حمله معترضانی از احزاب راست افراطی را به خانه های ۶۰۰ پناهجو داد. این موضوع می تواند بازتابی از سیاست های دلسردکننده دولت یونان برای مهاجران و پناهجویان باشد.

متوقف کردن اعطای اجازه کار موقت و مزایای تامین اجتماعی برای پناهجویان و اعطای پناهندگی به کمتر از یک درصد پناهجویان از جمله این سیاست ها می تواند باشد. به رغم وقوع بحران مالی در اروپا، مواجهه یونانی ها با پدیده مهاجران غیرقانونی ادامه داشته است که دیگر نقاط اروپا را نیز تحت تاثیر قرار می دهد.

در سال ۲۰۱۱ تعداد ۱۴۰ هزار و ۹۸۰ نفر به صورت غیرقانونی وارد خاک اروپا شده اند که نسبت به سال ۲۰۱۰ رشد ۳۵ درصدی را نشان می دهد. بیش از ۴۰ درصد این مهاجران از راه یونان وارد اروپا شده اند. مشکلات اقتصادی و محدودیت های بودجه مانع از موفقیت تلاش یونانی ها برای مقابله با مسئله مهاجرت غیرقانونی است. بسیاری از مهاجران که از اتباع کشورهای افغانستان یا پاکستان هستند از طریق مرزهای مشترک یونان و ترکیه وارد خاک یونان می شوند.

برخی از اعضای حزب طلوع طلایی مزنون به تحریک افراد برای حمله به مهاجران شناخته شده اند که البته هنوز مدارکی علیه آنان ارائه نشده است. کمپ های مهاجران در یونان به واسطه شرایط اسفبارشان مشهور هستند. این در حالی است که یونانی ها به علت آنکه بین اتحادیه اروپا و ترکیه هیچ گونه پیمان استرداد امضا نکرده اند اجازه بازگرداندن مهاجران غیرقانونی به ترکیه را ندارند.

هالند؛ محافظت از لیبرالیسم: پیم فورتاین سیاستمدار محبوب هلندی که در سال ۲۰۰۲ ترور شد، از پیشروترین و صریح ترین سخنرانان در مخالفت با مهاجرت بود. فورتاین به صورت عمیقی نگران تاثیر مهاجران - به ویژه مهاجرانی که از کشورهای مسلمان آمده بودند - بر فرهنگ و تغییر هویت این کشور بود. او نگران تهدیداتی بود که از جانب مهاجران بر لیبرالیسم سنتی حاکم بر هلند می رفت؛ لیبرالیسمی که در برابر موضوعاتی همچون همجنس گرایی و حقوق زنان از خود انعطاف نشان داده بود.

در واقع فورتاین یک سیاستمدار محافظه کار به معنای واقعی کلمه نبود. فورتاین آشکارا همجنس گرا بود و معتقد بود دولت حق وضع مقررات محدودکننده در هیچ یک از جنبه های شخصی زندگی شهروندان را ندارد در پاسخ به چنین نگرانی هایی دولت هلند در جریان اجرای برنامه ای به نام شهروندگیری اعلام کرده است تمام مهاجران تا زمانی که دوره هایی در مورد فرهنگ هلندی و هنرهای اجتماعی نگذرانند نمی توانند برای دریافت شهروندی اقدام کنند.

سیاست های سخت در مقابل مهاجران برای دریافت شهروندی این کشور هم وجود دارد و مهاجران برای دریافت حق شهروندی این کشور باید توانایی صحبت کردن به زبان هلندی را داشته و حداقل هفت سال در این کشور زندگی کرده باشند.

بریتانیا؛ راضی از کاهش پناهجویان: با افزایش تعداد پناهجویان و مهاجران، دولت بریتانیا نیز درصدد اعمال سیاست های مهاجرتی و تابعیتی سخت تر بوده است. طی نظرسنجی های انجام شده مشخص شده است بسیاری از مردم بریتانیا از کاهش تعداد پناهجویان و مهاجران خوشحال خواهند شد، اگرچه بر مفید بودن برخی از اثرات مهاجرت نیز اذعان دارند.

چالش های پیش رو: در حالی که وقایع خاص غیرقابل پیش بینی استند اما بیشتر کارشناسان پیش بینی کرده اند در دهه پیش رو مهاجرت بیش از این افزایش می یابد. علاوه بر مسائل اقتصادی و فرهنگی، برخورد کشورهای پذیرنده مهاجر با مهاجرت دسته جمعی و سیل مهاجران، مشکلات دیگری را به وجود خواهد آورد. اتفاقاتی نظیر حمله تروریستی ۱۱ سپتامبر و گسترش اتحادیه اروپا نیز مشکلات جدیدی را بر مسیر مهاجرت و سیاست های مهاجرتی گذاشته است. در همین حال، عدم توازن اقتصادی رو به رشد در جهان، تعادل بین عوامل ترغیب کننده و بازدارنده مهاجرت را بیش از این بر هم خواهد زد، از این رو هر دو گروه کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته، مجبور به اجرای سیاست های مهاجرتی خواهند شد که امنیت، مسائل اقتصادی و نگرانی های بشردوستانه را در نظر داشته باشد. بنابراین برخی از تحلیلگران و کارشناسان اعلام کرده اند برای مقابله با مشکلات ذکر شده نیاز به یک تلاش هماهنگ در سراسر جهان وجود دارد. به عنوان مثال می توان به ایجاد یک سازمان بین المللی مهاجرتی اشاره کرد...

قاچاق انسان:

قاچاق انسان یکی دیگر از مسائل مهم پیرامون مسئله مهاجرت است. سازمان ملل متحد قاچاق انسان را اینگونه تعریف می کند: «استخدام، حمل و نقل، انتقال، پناه دادن یا تحویل گرفتن افراد با استفاده از زور یا تهدید یا دیگر اشکال اجبار، آدم ربایی، کلاهبرداری، فریب، سوءاستفاده از قدرت یا موقعیت، تهدید یا دادن و گرفتن پول برای بهره برداری فردی از فرد دیگر».

نگرانی از ارتباط بین قاچاق انسان و سازمان های جنایی همچنین بهره برداری از افرادی که قاچاق می شوند، دولت ها و سازمان های دولتی را وادار کرده است به طور فعالی با اقدامات قاچاقچیان مبارزه کنند. با این حال، قاچاق انسان، در حال حاضر سومین صنعت غیرقانونی بعد از مواد مخدر و قاچاق اسلحه در جهان است و سالانه بیش از ۳۲ میلیارد دلار درآمد ایجاد می کند. چهار عامل اصلی جهانی که تغذیه کننده قاچاق انسان هستند در زیر آمده است همانطور که در مطالب قبلی اشاره شده است، عوامل ترغیب کننده و بازدارنده به طور کلی انگیزه های مهاجرت را در افراد ایجاد می کند:

امکان جابجایی آسان، سریع تر و ارزان تر با توجه به پیشرفت امکانات و وسایل حمل و نقل امروزی دخالت روزافزون سازمان های جنایی بین المللی در جابجایی غیرقانونی افراد عامل چهارم کمی متناقض به نظر می رسد و آن، افزایش درآمد مردم در کشورهای مبدأ است. این افزایش درآمد طوری است که دلایل مهاجرت را برطرف نمی کند بلکه در عوض به مهاجران بالقوه این فرصت را می دهد که بتوانند هزینه های مورد نیاز برای جابجایی توسط قاچاقچیان را تامین کنند. در سال ۲۰۰۳ پروتکلی از سوی سازمان ملل متحد برای جلوگیری از قاچاق انسان و مجازات قاچاقچیان به ویژه زنان و کودکان به وجود آمد که اعلام می کرد برای مبارزه با سازمان هایی که به فعالیت های قاچاق انسان می پردازند نیاز به محدودیت های سختگیرانه تر و مجازات های سنگین تری است.

مشکلات مهاجرتی ناشی از ادغام اتحادیه اروپا:

در اروپا مهاجرت و سیاست های ادغام باعث شده سیاست های مهاجرتی پیچیده تر شوند. اتحادیه اروپا در حال حاضر ۲۸ عضو دارد. نگرانی که از سوی اروپایی ها ابراز می شود این است که گسترش اتحادیه اروپا و عضویت کشورهای بیشتر موجب خواهد شد مهاجران بیشتری از سایر کشورهای اتحادیه اروپا به کشورهای اروپای غربی مهاجرت کنند و با خود مشکلات بی شماری به همراه آورند. در ژانویه ۲۰۰۷ که دو کشور زمانی و بلغارستان به اتحادیه اروپا پیوستند، با وجود عضویت این دو کشور در اتحادیه اروپا مهاجرت کارگران از بلغارستان و رومانی به هلند، بلژیک، ایرلند، فرانسه، اتریش، لوکزامبورگ و انگلستان، محدودیت های زیادی دارد. مهاجران این دو کشور نمی توانند تا هفت سال در انتخابات محلی محل اقامت خود رأی دهند. ایتالیا تمام محدودیت های مربوط به مهاجران این دو کشور را در سال ۲۰۱۲ برداشت و آلمان و فرانسه هم محدودیت ها را کاهش داده اند ورود به اتحادیه اروپا برای کشورهای متحد منافع زیادی از جمله مزایایی مانند تجارت، تبادل فرهنگی و رشد اقتصادی به ارمغان می آورد. با اینحال، برای کشورهای عضو، این گسترش موجب به وجود آمدن ترس ها و نگرانی هایی به ویژه در مسائل مربوط به مهاجرت می شود.

بسیاری از کشورهای ثروتمند عضو اتحادیه اروپا نگرانند که بازار کار این کشورها توسط کارگران کشورهای فقیرتر اشباع شوند، در حالی که آزادی جابجایی از آزادی های اساسی شهروندان اتحادیه اروپاست اما این موضوع اغلب با اضطراب و اختلاف نظر سیاسی همراه است به منظور مبارزه با ترس غرق شدن کشورهای ثروتمند با موج کارگران کشورهای فقیر، معاهدات نظارت بر

الحاق کشورهای جدید قانونی را تصویب کرد که حرکت آزاد نیروی کار را برای یک دوره هفت ساله محدود می کند. در سال ۲۰۰۴، پانزده کشور اصلی اتحادیه اروپا نسبت به این بند نظر مثبتی داشتند. با اینحال، به غیر از اتریش و آلمان بسیاری از کشورها بعد از یک یا دو سال این محدودیت ها را برداشتند.

نتیجه گیری:

مهاجرت فرایندی پیچیده و وابسته به عوامل گوناگون فرهنگی، کاری، اقتصادی، آموزشی، علمی، سیاسی و حتی ایدئولوژیک است. این عوامل دست به دست هم می دهند و باعث می شوند که فرد از تاریخ و جغرافیای ویژه ای که یکسره کیستی و چستی فرهنگی و اجتماعی او را می سازد جدا شود و به جایی دیگر پناه ببرد.

مهاجرت به عنوان یکی از راه های تلاش انسان برای فایق آمدن بر دشواری ها است. امروزه تعداد زیادی از افراد جامعه برای بهبود شرایط خود و خانواده همچون شرایط اقتصادی، آموزش، مسکن و آزادی مهاجرت می کنند. مهاجرت پدیده ای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است. به همین دلیل این پدیده در علوم مختلف انسانی و اجتماعی به عنوان مسأله ای مهم مطرح است زیرا مهاجرین با محیط هایی مواجه می شوند که از نظر فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی با محیط زندگی قبلی آنان تفاوت دارد، به طوری که آن ها مجبور به پذیرش تغییرات زیادی در رفتار، کردار و گفتار خود برای حفظ سازگاری هستند. این موضوع یک طرفه نبوده و مهاجران نیز بر فرهنگ کلی جامعه جدید تأثیرگذار هستند، از این رو، بحث آسیب های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و روان شناختی و نحوه تأثیرپذیری مهاجران از فرهنگ مقصد یا تأثیرگذاری آن ها بر فرهنگ مقصد، مطرح است. اگرچه کنترل کامل و صددرصد بر پدیده مهاجرت، امکان پذیر به نظر نمی رسد، ولی بحث مدیریت صحیح بر این پدیده از اهمیت بسزایی برخوردار است و گذشته از اثرات مثبتی که برای مهاجرت قابل ذکر است، نباید شرایط محلی و تفاوت های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مناطق مختلف با یکدیگر را از نظر دور داشت و بر این اساس، در برخی از کشورها از جمله کشور ما، تبعات منفی مهاجرت چه در سطح داخلی و چه در سطح خارجی (خروج از کشور) از اهمیت بیشتری برخوردار است که باید مورد توجه جدی مسئولان قرار گیرد. در عین حال بسیاری از نهادهای بین المللی و سازمان های غیردولتی به هر دو گروه از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه برای رویارویی با مسئله مهاجرت کمک می کنند، تقسیم نظارت بر مهاجرت های بین المللی بین دولت های مختلف، نیاز به ایجاد یک قدرت بین المللی در زمینه سیاست های مهاجرتی را ایجاد کرده است. در حالی که نیاز به تاسیس یک سازمان رسمی، هنوز وجود دارد. در طول دهه گذشته چندین کنفرانس بین المللی درباره سیاست های مهاجرتی و حصول اطمینان از برخورد منصفانه با مهاجران برگزار شده است؛ از جمله طرح برن، که منجر به در دستور کار قرار گرفتن مدیریت مهاجرت و تشویق همکاری بین المللی شد و کنفرانس مهاجرت و توسعه که نیاز به همکاری های چند ملیتی در ایجاد سیاست های برجسته مهاجرت تاکید می کرد.

منابع و ماخذ:

۱. محرابی شاتوری، محمد رضا (۱۳۹۳) جامعه شناسی مهاجر.
۲. گزارش سازمان ملی جوانان، ۱۳۸۱.
۳. [سایت انترنیتی جهانی سازمان بین المللی مهاجرت](http://www.iom.int/).
۴. گروه وبگردی باشگاه خبرنگاران. <https://www.yic.ir/fa/netsearching>.